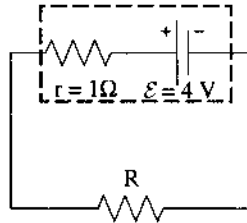
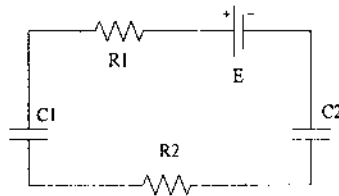

- Sähköisesti neutraalin johdepallokuoren sisäsäde on $r_a = 3$ cm ja ulkosäde $r_b = 10$ cm. Pallon keskipisteeseen asetetaan $+5$ nC:n pistevaraus. Soveltaen Gaussin lakia määritä sähkökenttä Alueissa $r = 2$ cm, $r = 5$ cm ja $r = 15$ cm. (10p)
- Varaus Q on jakaantunut tasaisesti a –säteiseen renkaaseen. Olkoon renkaan keskipiste origossa ja rengas itse y - z –tasossa. Renkaan akselina on x –akseli.
 - Määritä potentiaali renkaan akselilla, etäisyydellä x renkaan keskipisteestä.(5p)
 - Tukeutuen potentiaalın gradienttiin, määritä sähkökenttä renkaan akselilla etäisyydellä x renkaan keskipisteestä.(5p)
- Yksinkertaisessa virtapiirissä on jännitelähde, jonka sähkömotorinen voima $\mathcal{E} = 4$ V ja sisäinen resistanssi $r = 1\Omega$. Piirissä on ulkoinen vastus R . Millä vastuksen R arvolla vastuksessa kulutettu teho P_R on suurimmillaan?(10p)

- Alla olevassa kuvassa on RC –piiri, jossa $R_1 = 10\Omega$, $R_2 = 300\Omega$, $E = 100V$, $C_1 = C_2 = 500\mu F$. Piiriä lähdetään lataamaan ajanhetkellä $t = 0$, jolloin kondensaattorit ovat aluksi varauksettomat. Määritä jännitteet kondensaattoreiden yli ajanhetkellä, jolloin piirissä kulkeva virta on 70% maksimivirrasta.(10p)

- Selitä lyhyesti (käytä lisäksi mahdollisia kuvia ja kaavoja):
 - Mihin perustuu kondensaattorien sarjaankytkennän kaava $\frac{1}{C_{eq}} = \frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2} + \dots + \frac{1}{C_n}$? (5p)
 - Mihin sähköopin periaatteisiin perustuu Kirchoffin säännöt (solmupistesääntö $\sum I = 0$ ja silmukkasääntö $\sum V = 0$)?(5p)

Tentissä saa olla mukana kirjoitusvälineet, laskin, Maolin ja lukion taulukot, sekä Tammer tekniikan kaavastot. Tämän tehtäväpaperin liitteineen saa ottaa mukaan tenttitilaisuudesta.

Vector Identities

$$(\mathbf{A} \times \mathbf{B}) \cdot \mathbf{C} = (\mathbf{B} \times \mathbf{C}) \cdot \mathbf{A} = (\mathbf{C} \times \mathbf{A}) \cdot \mathbf{B}$$

$$\mathbf{A} \times (\mathbf{B} \times \mathbf{C}) = (\mathbf{A} \cdot \mathbf{C})\mathbf{B} - (\mathbf{A} \cdot \mathbf{B})\mathbf{C}$$

$$\nabla \cdot (\nabla \mathbf{A}) = \mathbf{A} \cdot \nabla \nabla + \nabla \nabla \cdot \mathbf{A}$$

$$\nabla \times (\nabla \mathbf{A}) = \nabla \nabla \times \mathbf{A} + \nabla \nabla \times \mathbf{A}$$

$$\nabla \cdot (\mathbf{A} \times \mathbf{B}) = \mathbf{B} \cdot \nabla \times \mathbf{A} - \mathbf{A} \cdot \nabla \times \mathbf{B}$$

$$\nabla (\mathbf{A} \cdot \mathbf{B}) = (\mathbf{A} \cdot \nabla)\mathbf{B} + (\mathbf{B} \cdot \nabla)\mathbf{A} + \mathbf{A} \times (\nabla \times \mathbf{B}) + \mathbf{B} \times (\nabla \times \mathbf{A})$$

$$\nabla \cdot \nabla = \nabla^2$$

$$\nabla \cdot (\nabla \times \mathbf{A}) = 0$$

$$\nabla \times (\nabla V) = 0$$

$$\nabla \times \nabla \times \mathbf{A} = \nabla(\nabla \cdot \mathbf{A}) - \nabla^2 \mathbf{A}$$

$$\int_V (\nabla \cdot \mathbf{A}) dV = \oint_S \mathbf{A} \cdot d\mathbf{s}$$

$$\int_S (\nabla \times \mathbf{A}) \cdot d\mathbf{s} = \oint_C \mathbf{A} \cdot d\mathbf{t}$$

$$\int_V \nabla \times \mathbf{F} dV = -\oint_S \mathbf{F} \times d\mathbf{s}$$

Gradient, Divergence, Curl, and Laplacian Operations

Cartesian Coordinates (x, y, z)

$$\nabla f = \frac{\partial f}{\partial x} \hat{\mathbf{a}}_x + \frac{\partial f}{\partial y} \hat{\mathbf{a}}_y + \frac{\partial f}{\partial z} \hat{\mathbf{a}}_z$$

$$\nabla \cdot \mathbf{A} = \frac{\partial A_x}{\partial x} + \frac{\partial A_y}{\partial y} + \frac{\partial A_z}{\partial z}$$

$$\nabla \times \mathbf{A} = \left[\frac{\partial A_z}{\partial y} - \frac{\partial A_y}{\partial z} \right] \hat{\mathbf{a}}_x + \left[\frac{\partial A_x}{\partial z} - \frac{\partial A_z}{\partial x} \right] \hat{\mathbf{a}}_y + \left[\frac{\partial A_y}{\partial x} - \frac{\partial A_x}{\partial y} \right] \hat{\mathbf{a}}_z$$

$$\nabla^2 f = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2}$$

Cylindrical Coordinates (ρ, ϕ, z)

$$\nabla f = \frac{\partial f}{\partial \rho} \hat{\mathbf{a}}_\rho + \frac{1}{\rho} \frac{\partial f}{\partial \phi} \hat{\mathbf{a}}_\phi + \frac{\partial f}{\partial z} \hat{\mathbf{a}}_z$$

$$\nabla \cdot \mathbf{A} = \frac{1}{\rho} \left[\frac{\partial}{\partial \rho} (\rho A_\rho) \right] + \frac{1}{\rho} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} + \frac{\partial A_z}{\partial z}$$

$$\nabla \times \mathbf{A} = \left[\frac{1}{\rho} \frac{\partial A_z}{\partial \phi} - \frac{\partial A_\phi}{\partial z} \right] \hat{\mathbf{a}}_\rho + \left[\frac{\partial A_\rho}{\partial z} - \frac{\partial A_z}{\partial \rho} \right] \hat{\mathbf{a}}_\phi + \left[\frac{1}{\rho} \frac{\partial}{\partial \rho} (\rho A_\phi) - \frac{\partial A_\rho}{\partial \phi} \right] \hat{\mathbf{a}}_z$$

$$\nabla^2 f = \frac{1}{\rho} \frac{\partial}{\partial \rho} \left(\rho \frac{\partial f}{\partial \rho} \right) + \frac{1}{\rho^2} \frac{\partial^2 f}{\partial \phi^2} + \frac{\partial^2 f}{\partial z^2}$$

Spherical Coordinates (r, θ, ϕ)

$$\nabla f = \frac{\partial f}{\partial r} \hat{\mathbf{a}}_r + \frac{1}{r} \frac{\partial f}{\partial \theta} \hat{\mathbf{a}}_\theta + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial f}{\partial \phi} \hat{\mathbf{a}}_\phi$$

$$\nabla \cdot \mathbf{A} = \frac{1}{r^2} \left[\frac{\partial}{\partial r} (r^2 A_r) \right] + \frac{1}{r \sin \theta} \left[\frac{\partial}{\partial \theta} (A_\theta \sin \theta) \right] + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi}$$

$$\nabla \times \mathbf{A} = \frac{1}{r \sin \theta} \left[\frac{\partial}{\partial \theta} (A_\phi \sin \theta) - \frac{\partial A_\phi}{\partial \phi} \right] \hat{\mathbf{a}}_r$$

$$+ \frac{1}{r} \left[\frac{1}{\sin \theta} \frac{\partial A_r}{\partial \phi} - \frac{\partial}{\partial r} (r A_\phi) \right] \hat{\mathbf{a}}_\theta + \frac{1}{r} \left[\frac{\partial}{\partial r} (r A_\theta) - \frac{\partial A_r}{\partial \theta} \right] \hat{\mathbf{a}}_\phi$$

$$\nabla^2 f = \frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} \left(r^2 \frac{\partial f}{\partial r} \right) + \frac{1}{r^2 \sin \theta} \frac{\partial}{\partial \theta} \left(\sin \theta \frac{\partial f}{\partial \theta} \right) + \frac{1}{r^2 \sin^2 \theta} \frac{\partial^2 f}{\partial \phi^2}$$

Electrostatic field equations

Coulomb's law:	$\vec{F} = q\vec{E}$
Electric field:	$\vec{E} = \frac{Q\vec{a}_R}{4\pi\epsilon R^2}$ or $\vec{E} = \frac{1}{4\pi\epsilon} \int_V \frac{\rho\vec{a}_R}{R^2} dv$
Gauss's law:	$\nabla \cdot \vec{D} = \rho$ or $\oint_S \vec{D} \cdot d\vec{s} = Q$
Conservative \vec{E} field:	$\nabla \times \vec{E} = 0$ or $\oint_C \vec{E} \cdot d\vec{\ell} = 0$
Potential function:	$\vec{E} = -\nabla V$ or $V_{ba} = -\int_a^b \vec{E} \cdot d\vec{\ell}$
Poisson's equation:	$\nabla^2 V = -\frac{\rho}{\epsilon}$
Laplace's equation:	$\nabla^2 V = 0$
Energy density:	$w_e = \frac{1}{2} \vec{D} \cdot \vec{E}$
Constitutive relationship:	$\vec{D} = \epsilon \vec{E}$
Ohm's law:	$\vec{J} = \sigma \vec{E}$

Magnetostatic field equations

Force equation:	$\vec{F} = q\vec{u} \times \vec{B}$ or $d\vec{F} = I d\vec{\ell} \times \vec{B}$
Biot-Savart law:	$d\vec{B} = \frac{\mu}{4\pi} \frac{I d\vec{\ell} \times \vec{a}_r}{r^2}$
Ampère's law:	$\nabla \times \vec{H} = \vec{J}$ or $\oint_C \vec{H} \cdot d\vec{\ell} = I$
Gauss's law:	$\nabla \cdot \vec{B} = 0$ or $\oint_S \vec{B} \cdot d\vec{s} = 0$
Magnetic vector potential:	$\vec{B} = \nabla \times \vec{A}$ or $\vec{A} = \frac{\mu}{4\pi} \int_V \frac{I d\vec{\ell}}{r}$
Magnetic flux:	$\Phi = \int_S \vec{B} \cdot d\vec{s}$ or $\Phi = \oint_C \vec{A} \cdot d\vec{\ell}$
Magnetic energy:	$w_m = \frac{1}{2} \vec{B} \cdot \vec{H}$
Poisson's equation:	$\nabla^2 \vec{A} = -\mu \vec{J}$
Constitutive relationship:	$\vec{B} = \mu \vec{H}$

$$\nabla \times \vec{E} = -\frac{\partial \vec{B}}{\partial t} \Rightarrow \oint_C \vec{E} \cdot d\vec{\ell} = -\int_S \frac{\partial \vec{B}}{\partial t} \cdot d\vec{s}$$

$$\nabla \times \vec{H} = \vec{J} + \frac{\partial \vec{D}}{\partial t} \Rightarrow \oint_C \vec{H} \cdot d\vec{\ell} = \int_S \vec{J} \cdot d\vec{s} + \int_S \frac{\partial \vec{D}}{\partial t} \cdot d\vec{s}$$

$$\nabla \cdot \vec{D} = \rho_v \Rightarrow \oint_S \vec{D} \cdot d\vec{s} = \int_V \rho_v dv$$

$$\nabla \cdot \vec{B} = 0 \Rightarrow \oint_S \vec{B} \cdot d\vec{s} = 0$$

$$\nabla \times \vec{E} = -j\omega \vec{B} \Rightarrow \oint_C \vec{E} \cdot d\vec{\ell} = -j\omega \int_S \vec{B} \cdot d\vec{s}$$

$$\nabla \times \vec{H} = \vec{J} + j\omega \vec{D} \Rightarrow \oint_C \vec{H} \cdot d\vec{\ell} = \int_S \vec{J} \cdot d\vec{s} + j\omega \int_S \vec{D} \cdot d\vec{s}$$

$$\nabla \cdot \vec{D} = \rho_v \Rightarrow \oint_S \vec{D} \cdot d\vec{s} = \int_V \rho_v dv$$

$$\nabla \cdot \vec{B} = 0 \Rightarrow \oint_S \vec{B} \cdot d\vec{s} = 0$$

$$\nabla \cdot \vec{J} = -j\omega \rho_v \Rightarrow \oint_S \vec{J} \cdot d\vec{s} = -j\omega \int_V \rho_v dv$$

$$E_{n1} = E_{n2}$$

$$H_{t1} - H_{t2} = J_s$$

$$B_{n1} = B_{n2}$$

$$D_{n1} - D_{n2} = \rho_s$$

$$J_{n1} = J_{n2}$$

$$\frac{J_{t1}}{\sigma_1} = \frac{J_{t2}}{\sigma_2}$$

$$\vec{J}_t = \vec{J}_c + \vec{J}_d$$

$$\vec{J}_d = j\omega\epsilon \vec{E}$$

$$\vec{J}_c = \sigma \vec{E}$$

$$\tan \delta = \frac{\sigma}{\omega\epsilon}$$

$$\vec{a}_n \times (\vec{E}_1 - \vec{E}_2) = 0$$

$$\vec{a}_n \times (\vec{H}_1 - \vec{H}_2) = \vec{J}_s$$

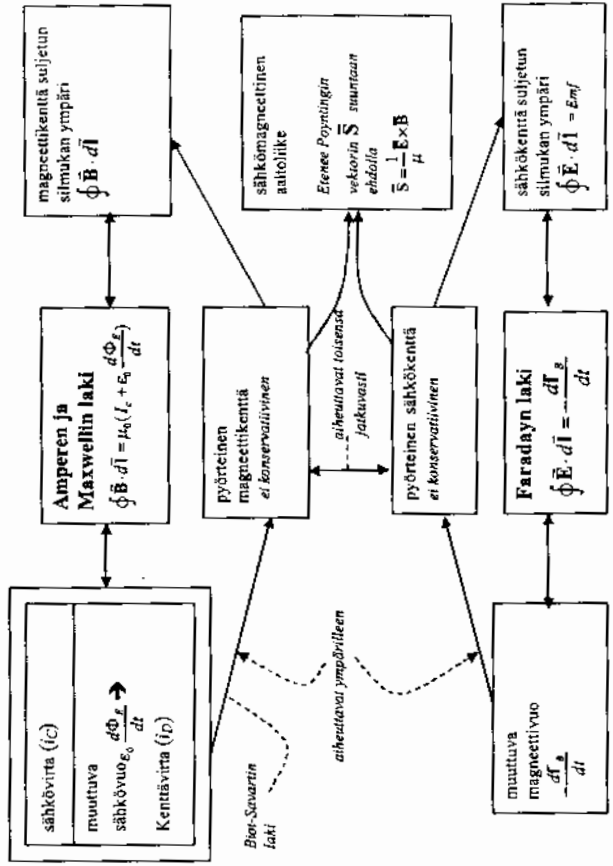
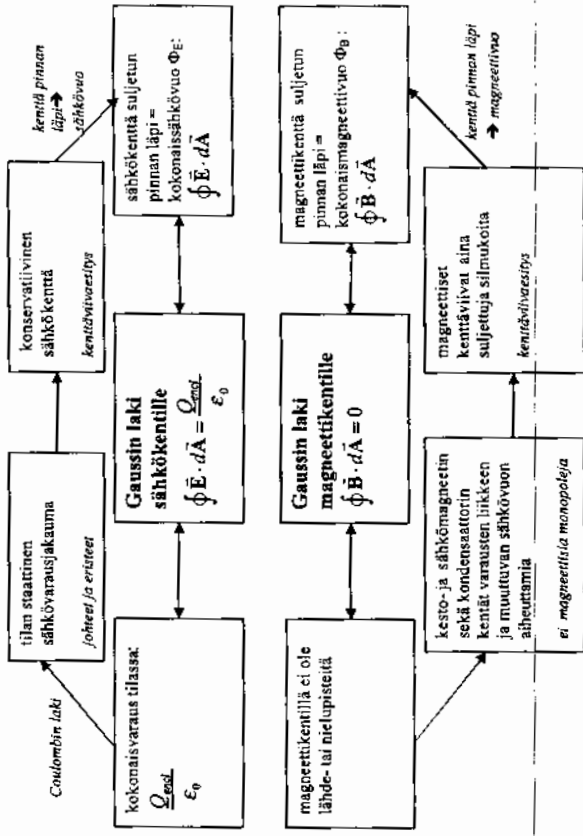
$$\vec{a}_n \cdot (\vec{B}_1 - \vec{B}_2) = 0$$

$$\vec{a}_n \cdot (\vec{D}_1 - \vec{D}_2) = \rho_s$$

$$\vec{a}_n \cdot (\vec{J}_1 - \vec{J}_2) = 0$$

$$\vec{a}_n \times \left[\frac{\vec{J}_1}{\sigma_1} - \frac{\vec{J}_2}{\sigma_2} \right] = 0$$

Maxwellin yhtälöt

Skaalaustekijät, siirtymäalkiot ja yksikkövektorit

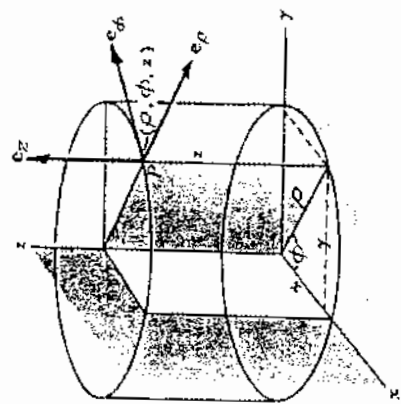
Kartesinen	Sylinteri	Pallo
h_1	1	1
h_2	1	r
h_3	1	$r \sin \theta$
du_1	dx	dr
du_2	dy	$d\theta$
du_3	dz	$d\phi$
\hat{e}_1	\hat{i}	\hat{e}_r
\hat{e}_2	\hat{j}	\hat{e}_θ
\hat{e}_3	\hat{k}	\hat{e}_ϕ

Kaari:

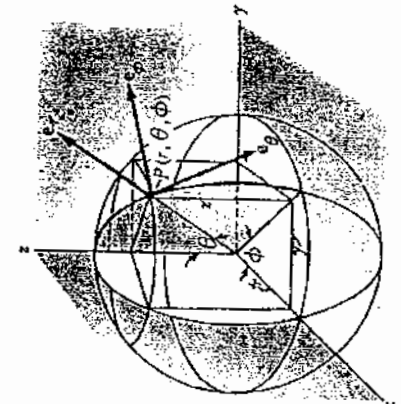
Pinta-ala-yksikkövektorin \hat{e}_i suunnalla:
 $d\vec{r} = h_1 du_1 \hat{e}_1 + h_2 du_2 \hat{e}_2 + h_3 du_3 \hat{e}_3$
 $d\vec{A} = h_1 h_2 du_2 du_3 \hat{e}_1$
 $dV = h_1 h_2 du_1 du_2 du_3$

Tilavuuselementti:

$0 < \phi < 2\pi, \quad 0 < \theta < \pi, \quad \rho \geq 0, \quad r \geq 0$

Sylinterikoordinaatisto

Pallokoordinaatisto